

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Parashat Vaeth'anan – Du 19 au 22 juillet 2021

Souguia n° 32

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Tefilat Haderekh

Cette semaine, nous étudierons la Souguia de Tefilat Haderekh. Nous verrons la Mh'loket entre Rachi et Bahag sur le moment pour faire cette Tefila, ainsi que la longueur du chemin nécessaire pour cette Tephila. Nous verrons aussi s'il est possible qu'elle soit dite plusieurs fois dans une même journée.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו ויעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאת מתורתך.

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

Programme du Lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Rafoua Chelema de
Shimon ben Juliette

1. Sources de cette Mitsva

Etudier cette Guemarra en se penchant essentiellement sur l'avis de Rachi. Comment comprend-il la définition de cette Tephila ?

Comment comprenez-vous la deuxième question de la Guemarra « עד כמה » ? Est-elle liée à la première ?

כט: תפלת השחר פרק רביעי ברכות

יודעים לפרש לרכיהם: לא פרסה ולא סחטי. לא חכמוס שמתוך הכעס אמה נא לידי חטא: לא סרוי. לא משתכר ביינ: המלך. טול רשות:

שומע תפלה אמר רב הונא יהלכה כאחרים אמר ליה אליהו לרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא ילא תרתח ולא תחטי ילא תרוי ולא תחטי וכשאתה יוצא לדרך המלך בקונך וצא מאי המלך בקונך וצא אמר רבי יעקב אמר רב חסדא זו תפלת הדרך ואמר רבי יעקב אמר רב חסדא כל היוצא לדרך צריך להתפלל תפלת הדרך מאי תפלת הדרך יהי רצון מלפניך ה' אלהי שתוליכני לשלום ותצעידני לשלום [1] ותסמכני לשלום ותצילני מכף כל אויב ואורב בדרך ותשלח ברכה במעשי ידי [2] ותתנני לחן לחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי [3] בא"י שומע תפלה אמר אבני ילעולם

ל. תפלת השחר פרק רביעי ברכות

ליסקף נפשיה. אל יתפלל תפלה קצרה בלשון יחיד אלא בלשון רבים שמתוך כך תפלתו נשמעת: עד כמה. זמנה להתפלל: עד פרסה. אבל לא לאחר שהלך פרסה. וזה"ל מפרש עד כמה יבקש לילך שיהא צריך להתפלל עד פרסה אפי' אין לו לילך אלא עד פרסה אבל דרך פחות מפרסה אין צריך להתפלל תפלה זו: רב ששם. מאור עינים הוא: מהיום טוב אל תקרא רע. הואיל ואני יכול להתפלל מעומד שהרי חבורתי עומדת לא אקרא רע להתפלל מהלך ואע"פ שמתר: ובי מטי לביסיה בעי מהדר ללוויי. שהרי לא התפלל כלום מתפלת י"ח: שאין דעסו מיושבת עליו. שקשה עליו עכוב הדרך: לכוין אם הרוחם. ללך ארץ ישראל כדבעינן למימר תל שהכל פונים בו: אחורי בים הכפרים. במערב

והיכי מצלי לה. התפלת הדרך קאי ורב ששם אמר אפי' מהלך וק"ל כרב ששם ומיהו בתוספ' פסק ה"ר יוסף כרב חסדא וכן רב אלפס פי' דרב חסדא עדיפא ליה טפי: מאי איבא בין הבינוו לתפלה קצרה. תימה לימא דאיכא בינייהו דתפלה קצרה אינו מתפלל אלא במקום סכנה והבינוו מתפלל אפילו שלא במקום סכנה וי"ל דהכי קא בעי מאי בינייהו כל א' במקומו תפלה קצרה במקום סכנה והבינוו שלא במקום סכנה: הלכה ברבי. שלא ירד למטה ואפי' שלא במקום סכנה ואפילו במהלך מתפלל ואינו צריך להחזיר פניו כנגד ירושלים: הדין עומד בח"ל יבין כנגד ארץ ישראל. ולי"ג לכו דאפניו קאי כדקמי סיפא היה עומד כנגדו מחזיר פניו למערב:

Les mots du jour à apprendre :

Sort	יוצא
Paume	כף
Ennemi	אויב

Programme du Mardi

---

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Rafoua Chelema de
Shimon ben Juliette*

2. Quand faire la Tefila et pour quel longueur ?

Ces sujets devraient s'étudier en deux parties différentes, mais les paroles des Richonim les relient systématiquement. C'est pourquoi il faudra définir pour chaque Richon ses conclusions pour chaque sujet.

Comment les Richonim ont-ils compris Rachi pour celui qui n'a pas fait sa Tefilat Haderekh dans la Parsa, peut-il se rattraper plus tard Bediavad ? Tentez de donner une explication

Expliquez à quoi correspond la Parsa selon la Chita du Bahag. Que pense-t-il pour un chemin plus court mais dont le danger est grand ? Quelle serait la Halah'a si le chemin est entouré d'habitations à moins d'une Parsa ?

חידושי הרא"ה מסכת ברכות פרק ד - תפילת השחר

אימת מצלי לה אמר ר' יעקב אמר ר' חסדא משעה שיאחז בדרך ועד כמה עד פרסה. פי' שיש לו להתפלל באותה פרסה ואם לא התפלל אותה עד שהלך פרסה עבר זמנה ושוב אין לו להתפלל אותה אבל לעיני הדרך לא נתנו בו שיעור לכמה דרך מתפלל אותה

* Etudier l'avis du Roch : peut-on dire que le Bahag serait d'accord de faire la Tefilat Haderekh depuis la maison ?

רא"ש מסכת ברכות פרק ד סימן יח

א"ל אליהו לרב יהודה אחוה דרב סלא חסידא לא תרתח ולא תחטא לא תרוי ולא תחטא וכשאתה יוצא לדרך המלך בקונך וצא מאי היה אמר ר' יעקב אמר רב חסדא זו היא תפלת הדרך ואמר ר' יעקב אמר רב חסדא כל היוצא לדרך צריך שיתפלל תפלת הדרך מאי תפלת הדרך י"ר מלפניך ה' אלהי שתוליכני לשלום ותצעידני לשלום ותסמכני לשלום ותצילני מכף כל אויב ואורב בדרך ותתנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי ותחזירני לביתי לשלום בא"י ש"ת. אמר אבבי לעולם [דף ל ע"א] לישתף אינש נפשיה בהדי צבורא אימת מצלי לה א"ר יעקב אמר רב חסדא משעה שיאחז בדרך ועד כמה עד פרסה. בה"ג כתב מי שיש לו לילך פרסה או יותר יברך אבל פחות מפרסה אינו מברך וי"מ עד כמה נידון אותו באחיזת הדרך ויכול לברך אותו עד פרסה כלומר בתוך פרסה ראשונה יכול לומר אבל לאחר פרסה לא ונראה פי' ה"ג עיקר אם יש לו עדיין ללכת הרבה למה לא יברך אבל כשיש לו לילך פחות מפרסה בקרוב לעיר לא הוא מקום סכנה וא"צ לברך. והיכי מצלי לה. רב חסדא אמר מעומד רב ששת אמר מהלך וכדבר חסדא טפי עדיף דהא רב ששת קאי וקמצלי לה דאמר מהיות טוב אל תקרא רע

תוספות הרא"ש מסכת ברכות דף כט עמוד ב

זו תפלת הדרך. ולאו היינו תפלה קצרה דמתני' דהתם מיירי במקום סכנה ומתפלל אותה במקום י"ח ברכות אבל הכא ביישוב איירי ובאדם שרוצה לצאת לדרך ואפילו התפלל י"ח ברכות צריך לומר תפלה זאת

רבינו יונה מסכת ברכות דף כ עמוד א

משעה שיאחז בדרך ועד כמה פרסה בעל הלכות גדולות ז"ל אומר שכשיש לו ללכת פרסה או יותר מברך אבל בפחות מפרסה אינו מברך דכמו שהוא בעיר דיינין ליה ורוצה לומר עד כמה מהלך יהיה הדרך שהולך ושיברך ויש מקשים עליו מדאמרין בירושל' (ה"ד) כל הדרכים בחזקת מסוכנים ואפשר לומר שזה אינו אומר בקרוב לעיר אלא כשהולך בדרך בין הכפרים שהכל הוא בחזקת סכנה וצריך להתפלל ולבקש על נפשו ויש מפרשים דהכי קאמר ועד כמה נידון אותו באחיזת הדרך ושיכול לברך אותו ומהדרינן עד פרסה כלומר בתוך הפרסה הראשונה יכול לאמרה אבל אחר פרסה לא ונראה למורי הרב נר"ו דודאי הפירוש הנכון כך הוא דעד כמה ר"ל עד כמה הוא אחיזת הדרך אבל אינו כמו שאומרים שאם לא התפלל בתוך פרסה לא יתפלל אחר כך שזה לא יתכן דכל זמן שיש לו עדיין ללכת מחויב הוא בענין התפלה הצריכה אלא יש לו לאמרה לכתחלה לאחר שיצא מן העיר בתוך הפרסה הראשונה ואם שכח ולא אמר אותה בתוך הראשונה אומר אותה אח"כ על מה שיש לו ללכת כל זמן שרב ממנו הדרך עד שיתקרב למקום שהולך ודמי להא דאמרין בתפילין מברך עליהם משעת הנחתן ועד שעת קשירתן ור"ל שמשעה שמתחיל להניחן משם ואילך מברך כשירצה עד שעת קשירה אבל ודאי לא בא למעט שאם שכח ולא בירך עד שעת קשירה שלא יברך עליהם אחר כך כיון שלא חלץ אותם עדיין דכל זמן שהאדם מקיים המצוה אף על פי שלא בירך עליה מתחלה כיון שעדיין מקיים אותה יש לו לברך כשנזכר ולא תימא כיון שלא בירך מתחלה אין זה עובר לעשייתה שמאחר שמקיים אותה עכשיו אף ע"פ שאינו עובר לעשייתה ממה שעבר אפ"ה עובר לעשייתה הוי ממה שמקיים אחר כך הלכך מי שלא בירך מתחלה כשנתעטף בציצית או כשהניח תפלין כל זמן שמעוטף בטלית או שהתפילין מונחים עליו חוזר ומברך

Les mots du jour à apprendre :

S'associer	ליִשְׁתַּתֵּף
Homme	אִיִּישׁ
Quand ?	אִיִּמַת

Programme du Mercredi

---

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Rafoua Chelema de
Shimon ben Juliette*

3. Peut-elle être dite plusieurs fois par jour ?

Que fait-on si le voyage se fait en deux étapes dans la même journée ?

La conclusion Halah'a sera étudiée à travers le Mishna Broua

טור אורח חיים הלכות תפילה סימן קי

[...] ואצ"ל אותה אלא פעם אחת ביום אפילו אם ינוח בעיר באמצע היום [...]

בית יוסף אורח חיים סימן קי

ואין צריך לומר אותה אלא פעם אחת ביום אפילו אם ינוח בעיר וכו'. כן כתב הכל בו בסימן פ"ז (נו): בשם הר"מ (תשב"ץ קטן סי' רמב) וכתב עוד (שם) אבל אם דעתו ללון בעיר ואח"כ נמלך בו ויצא ממנה לעבור חוצה לה או לשוב לביתו צריך לחזור ולהתפלל אותה פעם אחרת

שערי תשובה סימן קי

ח] ביום. עבה"ט, ועיין בר"י בשם תשובת הרדב"ז כת"י אם לן במקום ישוב שחייב להתפלל תפלת י"ח כשיוצא צריך לומר תפלת הדרך כאילו יוצא בתחלה, ואם לן שלא במקום ישוב או שהיו הולכים ביום ובלילה פעם ראשונה יברך ויחתום ובשאר ימים יברך ולא יחתום עכ"ל, והבר"י כתב ע"ז דה"ה מפרש לים יאמר תפלת הים בפעם ראשונה בחתימה ובשאר ימים יברכו בלא חתימה ע"ש

Les mots du jour à apprendre :

Saisit	אִוְחַז
Combien ?	כְּמָה
Comment ?	הִיכִי

Programme du Jeudi

---

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Rafoua Chelema de
Shimon ben Juliette*

* Etudier essentiellement les Seifim 'n et r'

Les mots du jour à apprendre :

Plus	טפּי
Debout	מַעֲמֵד
Marche	מַהְלָךְ

Bon Limoud sur Matmidim !

הלכות תפלה סימן קי קיא

ז *ואמר אותה אחר (כט) שהחזיק (יא) בדרך (ל) * ואין לאומרה 'אלא אם כן יש לו לילך (יג) פרסה (לב) אבל פחות מפרסה לא יחתום בברוך (ולכחלה יאמר אותה פרסה ראשונה) (רש"י והר"י) ואם שכח מלאומרה יאמר אותה כל זמן שהוא בדרך ובלבד שלא הגיע (ג) תוך פרסה הסמוכה לעיר שרוצה ללון בה ומשם ואילך יאמר אותה בלא ברכה: ח (לד) "הנכנס (יג) לבית המדרש (לה) יתפלל יר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו שלא אכשל בדבר הלכה וכו' (לו) וביציאתו (לז) יאמר מודה אני לפניך ה' אלהי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש:

קיא דין סמיכת גאולה לתפלה. ובו ג' סעיפים:

א (א) *צריך לסמוך גאולה לתפלה ולא יפסיק (ב) ביניהם (ג) 'אפי' באמן אחר גאל ישראל (ד) ולא באר היטב

אשר יר של"ה נ"ז ואגודה. נוהגים לטול רשות מהגדולים ומתנכרים כשהולכים לדרך ויש סמך ממ"ש חו"ל נמלכים בסנהדרין פירש"י נטלו רשות כדי שיחפלו עליהם. ע"ז: (יא) דרך. ולא יאמר בתוך עבודה של עיר דהיינו בתוך ע' אמה ושירים מן העיר דעבורא דמתא כמתא דמי: (יג) פרסה. הוא ח' אלפים אמה. דמיל הוא אלפים אמה. ופרסה הוא ד' מילין. ואם הולך במקום סכנה יש להחפול ח"ה אפי' בפחות מפרסה. ט"ו וכ"כ ע"ת: (יג) לכה"מ. נ"ל דה"ה צמי שיושב ללמוד

ביאור הלכה

שיאמרנה קודם שהאיר היום כוללע"ד לבאורה: * ואין לאומרה כו'. עיין ג"כ הטעם והוא מהר"ש ולבאורה לפ"י אפילו אם יש לו ליטע פרסה ביחד אף שהוא נוסע הפרסה דרך חיזה עיר או שידע שאיזה עיר קרובה בלד דרך נסיעתו בתוך פרסה ג"כ לא יאמר מה"ד צחמיה דהא ליכא מקום סכנה ואפשר דלא פטרו רק אם כל דרך נסיעתו היה פחות מפרסה ומה שאמר אפי"כ ובלבד שלא הגיע וכו' שאין דמה שהלך כבר ליכא לאיטרופי לחייבו ע"ז ומה שיעט לממר נקיעה אחריתא היא משא"כ בענינו וז"ע:

למיקום: ז (כט) שהחזיק בדרך. ר"ל (לד) שלא יאמרנה כשעדיין הוא בתוך העיר שדר בה אף שמכין עצמו ללכת לדרך (לה) ועיבורה של עיר דהיינו שבעים אמה ומעט יותר סמוך לעיר לאחר שכבר כלו כל הצמים הרי הוא כחוף העיר והט"ו מחיר אפילו בתוך העיר משעה שגמר בלבו והכין עצמו ללכת אבל הא"ר והפ"מ ג' שארי אחרונים חולקין ע"ז והסכימו דלכתחילה יש לזוהר שלא לעשות כן אף בדעיבד יש לסמוך על דבריו. וכ"ז בתחלת יציאתו מצותו (לו) אבל כשהוא לן בדרך יוכל לומר תה"ד צבור כשמכין עצמו ללכת אפילו כשהוא עדיין בעיר דכבר החזיק בדרך. ועיין לקמן בסיון ר"ל לענין מה שמחפלו כשיזנא מן הכרך ובמ"ז ע"ז: (ה) ואין לאומרה וכו'. שפחות מפרסה בקרוב לעיר אינו מקום סכנה מן הסה"ס לא שמוחק לן באותו מקום שהוא מקום סכנה או יש לבכר תה"ד בכל גווני. ואין חילוק בין הולך בספינה להולך בישבה [א"ר] ולפ"י גם הנוסע על מסילת הברזל יש לו לבכר תה"ד אפילו אם נוסע רק פרסה ולפ"י יש לזוהר לכתחילה חיבק כשמחיל לנסוע לדרך ברכת תה"ד וכמו שכתב הרמ"א בסמוך דלכתחילה יהדר תוך פרסה ראשונה ודעיבד יבכר עד לנסוף כ"ז שיש לו עדיין פרסה אחת ליטע על המסילה: (לא) פרסה. הוא ח' אלפים אמה דמיל הוא אלפים אמה ופרסה הוא ד' מילין: (לב) אבל פחות אמה וכו'. ומפני זה (לו) כשאחד בא מן הדרך בתוך פרסה העולם שלא ליתן לו שלום דאין זה מקרי בא מן הדרך דהא אין אומר תפילת הדרך: (לג) תוך פרסה. ואפילו אם בדעתו ליטע עוד אח"כ כמה פרסאות מעיר זו הוא נקיעה בפני עצמה והשתא הוא עכ"פ פחות מפרסה וליכא סכנה: ח (לד) הנכנס לביהמ"ד. (לה) האר"י ז"ל היה אומר בכל צוקר והיה אומר אח"כ כי ד' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה גל עיני ואצטעה נפלאות מתורתך: (לה) יתפלל יר"מ. ואין זה חתימה. כתב ט"ו דה"ה מי שיושב ללמוד ביחודות ובפרט אם הגיע להוראה לריך להחפול שלא יטעה בלימוד יבאוראה לומר על טמא טהור ועל אסור מותר וטוב לומר נוסח אחד קצר כולל הרבה וזהו יר"מ ה' או"א שתאיר עיני במאור תורתך ותגילני מכל מכשול וטעות הן בדיני אסור והיתר הן בדיני ממונות הן בהוראה הן בלימוד גל עיני ואצטעה נפלאות מתורתך ומה ששגיית כבר העמידני על האמת ואל תלל מפי דבר אמת עד מאוד כי ד' יתן חכמה מפיו דעת וכדאיחא בגמרא: (לו) וביציאתו וכו'. כתב הרמב"ם צפי' המשנה והלה שתי תפלות חובה. ויש לו להחפול יושב או עומד כמו שזדמן לו ולא יחזור פניו למרחק ולא למערב ולא יעשה השתחויה וכו' ע"ש והביאו הא"ר ושארי אחרונים: (לז) יאמר מודה וכו'. וה"ה העוסק בתורה ביחודות כל היום לריך לומר כן בכל ערב אחר גמר לימודו [מ"א]:

א (א) צריך לסמוך. אבל (א) במוסף ומנחה מותר לומר פסוקים קודם ד' שפתי תפתח אבל לא אח"כ דפסוק זה המכלל תפלה הוא דהא מהאי טעמא נוכל לומר אותו בין גאולה לתפילה מפני דכיון דקבעוהו רבנן בתפלה יש לו דין תפלה א"כ אין להפסיק בינו לתפלה י"ח: (ב) ביניהם. ואפילו (ג) כשהיה בעלמא יומר מכדי דיבור יש לזוהר לכתחלה [כדי דבור הוא כדי שאילת תלמיד לרב]: (ג) אפילו באמן וכו'. וה"ה דקדיש וקדושה אין לענות ודלעיל בסיון ס"ו ס"ט ונקט אמן משום דשם סליק ענינא של הברכות ק"ש וה"א דיכול לענות אמן אפילו אחר עצמו ודלנקמן בסיון רע"ו ס"א קמ"ל דלסוף משום הפסק ואפילו אחר הש"ן לא יענה: (ד) ולא בשום פסוק. ואפילו (ג) בערבית קודם תפילת י"ח ג"כ יש לזוהר

שער הציור

(לא) עט"ו ובה"ט: (ג) פמ"ג: (ג) מ"א: (לד) אחרונים: (לה) מ"א: (לו) א"ר ופמ"ג: (לו) משה"ש: (לח) הובא במ"א: (ח) מ"א: (צ) פרי מגדים בסיון ס"ו ס"ק י"ג: (א) אחרונים: הגהות ותיקונים: (א) בלימוד: הערות והארות: (1) עיין בה"ל ס"ב ד"ה חזור ואומר וכו' לענין אם הוא ממש כתפילה לכל דבר ועיין מ"ב ס"י ס"ק ל"ה לענין לענות אמן אחר שהחחיל הפסוק: